

Ihan iholla – kasvuryhmä

Ilosta itkuun ja surusta toivon tunnelmiin

Lastensuojelun perhehoidon sijoitusten katkeamisten syitä tutkimusten mukaan ovat sijaisvanhempien väsyminen, sijoitettujen lasten oireilu ja yhteistyöongelmat lapsen biologisen suvun kanssa. Pesäpuussa on kehitetty teemallinen Ihan iholla – kasvuryhmä työskentelymalli tueksi sijaisvanhempien arkeen ehkäisemään sijoitusten suunnittelemattomia keskeytyksiä. Pilottiryhmistä saatu palaute on vahvistanut käsitystä sijaisvanhempien prosessinomaisen tuen välttämättömyydestä ja tarpeellisuudesta.

Miksi sijais- ja adoptiovanhemmat tarvitsevat tukea?

Sijoitetut lapset ovat altistuneet traumaattisille kokemuksille, jotka liittyvät yleisimmillään vanhempien päihteiden käyttöön, mielenterveysongelmiin, kuolemaan, väkivaltaisuuteen ja kyvyttömyyteen huolehtia asianmukaisesti lapsen hoidosta. Lapsen kokemusmaailmaan liittyy myös usein häiriöitä varhaisissa kiintymyssuhteissa, jotka näyttäytyvät monin tavoin sijoitetun lapsen haastavana käyttäytymisenä. Sijoitetun lapsen kehityksellisiin tarpeisiin vastaaminen haastaa sijaisvanhemmat elämään lapsen rinnalla läpi hänen kokemusmaailmansa liittyvät hylkäämiset, häpeät, pelot, vihat ja surut. Sijoitettujen lasten kasvattamisen arki nostattaa sijaisvanhemmissa uinuvat omat varhaiset kokemukset ja luurangot mielen näyttämölle. Tämä vaikuttaa tiedostamattomasti tapaan, jolla sijaisvanhempä lapsen käyttäytymiseen reagoi.

Tiedetään, että sijaisvanhempien ristiriitainen, määräilevä vanhemmuustyylillä sekä arjessa koettu stressi ovat yhteydessä sijoitetun lapsen haastavaan käyttäytymiseen ja tunnevaltaiseen sekä vilkkaaseen temperamenttiin. Lapsen haastavaan käyttäytymiseen asianmukaisella tavalla vastaaminen edellyttää sijaisvanhemmilta ohjaavaa ja terapeutista vanhemmuutta, johon yltääkseen sijaisvanhemmat tarvitsevat riittävästi tietoa sekä ympäristön tukea. Tällä hetkellä sijaisvanhemmat jäävät kasvatustehtävässään liian yksin, kun sijoitetut lapset tulevat ”ihon iholla”.

Ihan iholla - kasvuryhmän tavoitteina on:

1. lisätä tietoisuutta omasta vanhemmuustyylistä suhteessa sijoitetun lapsen tarpeisiin,
2. lisätä tietoisuutta sijaisvanhemman oman kasvuhistorian vaikutuksista tämän päivän sijaisvanhemmuuteen,
3. antaa tietoa terapeuttisesta vanhemmuudesta
4. antaa työvälineitä tunteiden ja kokemusten puheeksi ottamiseen, nimeämiseen ja tunnetaitojen työstämiseen lapsen/nuoren kanssa.

Mikä on Ihan iholla – kasvuryhmä?

Pesäpuu ry:ssä on kehitetty teemallinen, Ihan iholla – sijaisvanhempien kasvuryhmä, jonka pyrkimyksenä on vastata sijaisvanhempien tarpeisiin, jotka nousevat sijoitettujen lasten haastavuudesta. Kasvuryhmä toteutetaan 5+1 kerran ryhmäprosessia, jonka aikana osallistujat saavat tutkia sijaisvanhemmuuttaan ja siinä esiin nousevia tunteitaan omaelämäkerrallisesti. Tapaamiset kestävät 2½–3 h kerrallaan. Ryhmän ohjaajina toimii sosiaalityöntekijä ja sijaisvanhempi ohjaajapari. Niin kuin aina prosessissa, niin tässäkin on tärkeää, mitä tapahtuu ryhmätapaamisten välissä. Prosessin vetäjät antavat jokaisen tapaamisen jälkeen käsiteltyyn teemaan tai tunteeseen liittyvän kotitehtävän. Tehtävät liittyvät usein konkreettisesti lapsen kuulemiseen ja suhteen rakentamiseen. Tehtävien kautta sijaisvanhemmat saavat arvokasta tietämystä lapsen tämän hetkisestä olost.

”Ymmärsin sen, että oma menneisyys on ratkaisevassa asemassa millainen minusta tuli / miksi valitsin tämän tien.”

Ihan iholla -ryhmän keskeinen ajatus on se, että voi tulla sijaisvanhempana tietoisemmaksi siitä, miten oma kasvuhistoria vaikuttaa tämän päivän kasvatajuudessa. Vanhempina emme voi oikoa yli oman historiamme, menetys-temme ja selviytymiskokemustemme. Mielemme ja kehomme muistavat sen, miten meitä on lapsena kohdeltu. Sekä sijaisvanhempi että sijoitettu lapsi ovat saman kysymyksen äärellä, miten meistä on voinut ja voi kasvaa se, mitä ytimeltämme olemme. Kasvuryhmässä koko prosessin ajan kuljetetaan mukana omaa elämänjanaa, jota tutkitaan ja täytetään kuvilla, symboleilla ja sanoilla. Ryhmässä pohditaan erilaisten kysymysten ja tehtävien valossa sijaisvanhemmuuteen liittyviä teemoja. Teemat on jaoteltu luottamuksen, rakkauten, luopumisen ja selviytymisen teemoihin, joiden vastapuolia käydään myös läpi. Perustunteita iloa, vihaa, surua ja pelkoa käsitellään sekä puheessa että toiminnallisesti. Miten uskallan olla vihainen ja miten ilmaisen vihaa, miten paljon sydämessäni on surua ja pelkoa tai kuinka osaan iloita itsestäni ja luoda toivon ilmapiiriä lähelleni? Pitkäkestoinen ryhmäprosessi ja muiden ryhmäläisten tuki mahdollistaa sen, että osallistujat pystyvät tutkailemaan niin omia kuoppiaan kuin selviytymisen väyliäänkin.

”Tunteita heräsi paljon, erityisesti tehtävien aikana. Niitä myös pystyi erittelemään keskusteluissa”

Ilmoittautuminen

Sijaishuoltoyksikkö järjestää Ihan iholla – kasvuryhmiä syksystä 2010 alkaen tarpeiden ja toiveiden mukaan. Pyrimme järjestämään ryhmän kokoontumispaikat sen mukaan, että osallistujilla olisi kohtuullinen matka ryhmään omasta asuinpaikasta. Lisätietoja antaa ja ilmoittautumisia ottaa vastaan sosiaalityöntekijä Sirpa Vainio p. 050 314 5287, sirpa.vainio@kaarina.fi.